

Aicina veikt meža inventarizāciju laikus

Šobrīd spēkā esošā Meža likuma izpratnē meža inventarizācija ir informācijas iegūšana par mežu un tam piegulošiem purviem, meža infrastruktūras objektiem, mežā ietilpstošiem pārplūstošiem klajumiem, purviem un laucēm un iegūtās informācijas dokumentēšana. Meža inventarizācijas derīguma termiņš ir 20 gadi. Pašlaik termiņš beidzies tām meža inventarizācijām, kuras veiktas un Valsts meža dienestā (VMD) apstiprinātas līdz 2000. gada 17. martam. Savukārt pēc šī datuma apstiprinātās meža inventarizācijas vēl ir spēkā līdz 2020. gada beigām.

Ja inventarizācija veikta un apstiprināta laika posmā no 2000. gada 18. marta līdz 2000. gada 31. decembrim, tad tā ir spēkā līdz 2020. gada 31. decembrim. 2001. gadā veiktajām un VMD apstiprinātajām meža inventarizācijām derīguma termiņš beidzas 2021. gada 31. decembrī, bet 2002. gadā apstiprinātajām derīguma termiņš beidzas 2022. gada 31. decembrī un tā tālāk. Protams, ja meža īpašnieks vēlas, viņš drīkst inventarizēt mežu arī biežāk. Tomēr tas ir maksas pakalpojums. Tāpēc meža īpašniekam svarīgi sekot līdzi savas meža inventarizācijas lietas derīguma termiņam, lai nepienāk tāda situācija, ka ir vēlme veikt veselo koku ciršanu mežā vai plānot ES atbalstītus projektus, bet jāsauņem atteikums, jo izrādās, ka inventarizācija vairs nav spēkā.

Meža inventarizācija nav tikai informācijas iegūšana un apstrāde, tā ietver sevī ļoti atbildīgu posmu – zemes robežu atjaunošanu, kas daudziem ir problēma. Meža inventarizāciju veic sertificēti speciālisti. Latvijā ir divi sertifikācijas uzņēmumi – “Latvijas Koksnes kvalitātes ekspertu savienība” un SIA “Silvasert”. To interneta mājas lapās pieejami meža inventarizācijas veicēju saraksti ar papildinformāciju par

sertificēto personu sertifikāta derīguma termiņu, kontaktiem un darbības reģionu. Pirms vienoties par darbu sākšanu, meža īpašniekam vajadzētu pārliecināties, vai inventarizācijas veicējam nav beidzies sertifikāta derīguma termiņš un tas nebeigsies tuvākajā laikā.

Meža nogabalu inventarizāciju sertificētā persona veic balstoties uz Valsts zemes dienestā pieejamo informāciju. Tāpat tiek izmantota informācija no novada teritorijas plānošanas dokumentiem. Ja meža inventarizācija jau iepriekš ir veikta, inventarizācijas veicējam, lai būtu iespējams iegūt detalizētāku priekšstatu par inventarizējamo platību un korekti tos atspoguļot, būs nepieciešama pašreizējā informācija par meža zemēm no VMD uzturētā Meža valsts reģistra (MVR).

Informācija no MVR visērtāk un bez maksas iegūstama tiešsaistes režīmā. Lai to izdarītu vispirms īpašniekam no VMD jāiegūst autorizācijas vārds un parole. Detalizētāks apraksts iegūstams VMD mājas lapā www.vmd.gov.lv, sadaļas "Meža inventarizācija" apakšsadaļā "Meža valsts reģistra informācijas saņemšana". Ja iepriekš meža inventarizācija nav veikta, sertificētā persona datus iegūs balstoties uz pieejamajām ortofoto kartēm un dabā veiktajiem mērījumiem. Lai meža inventarizācija būtu derīga un uz tās pamata varētu plānot koku ciršanu, dabas aizsardzību un citas darbības, tai jābūt apstiprinātai VMD. Pēc datu iegūšanas inventarizācijas veicējs nodrošina to apstrādi un nodošanu meža īpašniekam un VMD. Meža īpašnieks parasti divos, retāk trijos eksemplāros saņem meža inventarizācijas lietu papīra formātā, kuras vienu eksemplāru paraksta un iesniedz VMD. Meža inventarizācijas veicējs nodrošina, ka VMD tiek iesniegti dati digitālā formātā. Normatīvi paredz, ka meža inventarizācija VMD jāiesniedz sešu mēnešu laikā kopš izgatavošanas. Otrs meža inventarizācijas lietas eksemplārs papīra formātā paliek meža īpašniekam, bet trešais var būt nepieciešams, ja zeme atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, piemēram Gaujas nacionālajā parkā. To kopā ar Meža apsaimniekošanas plānu iesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē (DAP). Svarīgi, lai meža inventarizācijas lieta brīdī, kad tā tiek iesniegta DAP, ir apstiprināta VMD. Apstiprināšanas faktu meža īpašnieks var pārbaudīt VMD mājas lapā www.vmd.gov.lv sadaļas "Meža inventarizācija" apakšsadaļā "Lēmumi par meža inventarizāciju reģistrēšanu Meža valsts reģistrā". Apakšsadaļai pievienota excel datne, kurā pa mēnešiem apkopota informācija par apstiprinātajām meža inventarizācijām.

Ja meža inventarizācijas dati vai visbiežāk zemes īpašuma robežu stāvoklis neatbilst normatīvu prasībām, meža īpašnieks saņem rakstisku atteikumu, kurā VMD amatpersona atklāj negatīvā lēmuma iemeslus. Meža īpašniekam, konstatējot trūkumus, ir iespēja ar rakstisku iesniegumu atsaukt meža inventarizāciju tās izskatīšanas laikā un pēc kļūdu labošanas to iesniegt atkārtoti. Pēc VMD sniegtās informācijas šādu iespēju 2019. gadā izmantojuši 929 zemes vienību īpašnieki. Savukārt par 1327 zemes vienībām pieņemts negatīvs lēmums un dati par tām nav pievienoti Meža valsts reģistram. Pozitīvs lēmums 2019. gadā pieņemts par 23075 zemes vienībām. Tātad lielākā daļa iesniegto inventarizāciju ir pievienotas MVR. Cenu nosaka brīvais tirgus, tomēr orientējoši, līdz 10 hektāru liela meža inventarizācija

izmaksās aptuveni 100 līdz 150 euro. Ja meža zemju platība pārsniedz 10 hektārus, tad inventarizācija izmaksās vidēji 10-15 euro par hektāru.

Īpašumu robežas joprojām grūti atrodamas

Kā savā mājas lapā norāda Valsts meža dienests, tad galvenais meža inventarizāciju atteikuma iemesls ir nesakārtotas robežas. Tas nozīmē, ka korekti meža inventarizācijas dati nenozīmē, ka noteikti būs pozitīvs lēmums. Vienkāršākās ir situācijas, kad robežkupicas ir atrodamas. Atliek attīrīt no apauguma vienu metru platu joslu vai uz kokiem veikt atzīmes ar ūdensnoturīgu krāsu, lai kupicas savienotu un būtu skaidri saprotams, kur beidzas viena zemes vienība un sākas nākamā. Sarežģītākās situācijās, kad kupicas nav bijušas vai arī iznīcinātas, var nākties piesaistīt sertificētu mērnieku, kas ir vienīgā persona, kurai tiesības noteikt kupicu atrašanās vietu dabā. Šis ir maksas pakalpojums.

Par savlaicīgu meža inventarizācijas datu neiesniegšanu paredz administratīvo atbildību

Meža inventarizācijas datu sagatavošana un iesniegšana zemes gabaliem, kuriem tā nav veikta vai ir novecojusi, nav brīvprātīgs pasākums. Likumdevējs paredzējis, ka informācijas neiesniegšanas gadījumā personai draud administratīvā atbildība. Sods par informācijas neiesniegšanu saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 3. panta otrās daļas pārkāpšanu var būt brīdinājums vai naudas sods fiziskajām personām līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajām personām no četrpadsmit līdz divtūkstoš astoņsimt naudas soda vienībām. Administratīvās atbildības likuma 16. panta otrajā daļā noteikts, ka viena naudas soda vienība ir pieci euro, līdz ar to fiziskajām personām maksimālais soda apjoms var būt līdz 700 euro, bet juridiskām personām līdz 14000 euro. Meža inventarizācijas neveikšana ir ilgstošs administratīvais pārkāpums un Administratīvās atbildības likuma 26. pantā ir paredzēta iespēja sodīt atkārtoti par šī pārkāpuma turpināšanu.